

принципів маркетингу і його адаптації до сучасних умов господарювання та конкурентного середовища [2].

Використання маркетингових інструментів в розвитку ОТГ дозволяє ефективно управляти соціально-економічними процесами з метою підвищення рівня конкурентоспроможності регіональних товарів, робіт, послуг та прискорення їх просування на зовнішні ринки, формування сприятливого життєвого середовища для мешканців громади.

.Список використаних джерел:

1. Андрейцев В.І. Магдебурське право: соціально-правові витоки та особливості застосування на землях України. *Університетські наукові записки*, 2018, №65 С.17-25. URL <http://old.univer.km.ua/visnyk/1735.pdf>

2. Сус Т.Й., Гречаник Н.Ю., Шпак А.Д. Кооперація фермерів в маркетинговій діяльності. *Актуальні питання економічних наук*. URL: <https://a-economics.com.ua/index.php/home/issue/view/3>

Sych A. O.

student, Mykolaiv national agrarian university, Ukraine

Scientific supervisor: Shishpanova N. candidate of economic sciences, associate professor, associate professor of the department of public management and administration and international economics Mykolaiv national agrarian university, Ukraine

ДОСВІД НАДАННЯ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ В ЕСТОНІЇ, МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ.

EXPERIENCE IN THE PROVISION OF PUBLIC SERVICES IN ESTONIA, THE POSSIBILITY OF ITS APPLICATION IN UKRAINE

Естонія є одним із найуспішніших прикладів цифрової трансформації в державному управлінні. Перша в світі запровадила програму електронного резиденства та перша розпочала застосовувати штучний інтелект на рівні держави, що врегульовано законодавством. В свою чергу, громадяни голосують і підписують документи, завдяки мережі Інтернет. В даній країні доступно

багато цифрових сервісів, однак всі державні реєстри тісно пов'язані між собою урядовою платформою X-Road, що дає можливість особі ідентифікуватися та авторизуватися, а іншим реєстрам невідомо імена громадян. Цей досвід стає важливим орієнтиром для багатьох країн, зокрема для України, яка прагне модернізувати свою систему державних послуг, підвищити її ефективність та забезпечити більшу зручність для громадян і бізнесу.

Інформація про жителів Естонії зберігається в багатьох установах в електронному форматі, і кожен державний орган має свій реєстр, з якого дані не дублюються в інших установах. Проте, якщо необхідно оформити якийсь документ, а інформація є в інших установах, то завдяки X-Road ця інформація передається від установи до установи через перевірені та захищені канали. Щодо захисту персональних даних, в Естонії діє Інспекція, співробітники якої перевіряють державні органи на предмет захисту даних. Інспекція також стежить за тим, щоб державні органи не вимагали повторно від громадян персональні дані, які вже зберігаються в одному реєстрі, і не створювали реєстрів з даними, що зберігаються в інших реєстрах [1].

Треба зазначити, що реформування процесу надання державних адміністративних послуг в Україні стало заснування Міністерства цифрової трансформації. Першим досягненням нового відомства стало створення єдиного порталу державних адміністративних послуг «Дія». Громадяни України отримали можливість не виходячи з дому отримувати адміністративні послуги [2]. Це сприяє взаємодії між громадянами, бізнесом та державою. Наступним кроком до ефективного електронного урядування в Україні стане впровадження аналогу X-Road під назвою «Трембіта» [3].

В Україні відсутній центральний сервер, який би забезпечував їх функціонування без персоніфікації даних, як це реалізовано в Естонії. Через це в реєстрах міститься не лише інформація, що безпосередньо стосується об'єкта, але й додаткові дані. Кожен реєстр містить достатньо інформації про будь-якого громадянина, кожен може бачити цю інформацію. Естонський досвід демонструє, що в електронних реєстрах державних установ зберігаються лише

ті дані, які необхідні для надання відповідних послуг. В Україні ж кожен державний орган намагається зібрати якомога більше інформації про особу. Важливо зазначити, що система електронного судочинства в Естонії є однією з найефективніших у Європі, оскільки взаємодія з громадянами та правоохоронними органами відбувається дуже швидко. Громадяни можуть подавати заяви в будь-який час, і система автоматично обробляє їх, розподіляючи та знаходячи всі необхідні документи, а результати доступні вже наступного дня. Цей естонський досвід є чудовим прикладом для України [4].

Тобто, досвід Естонії покроково реалізується в Україні. Додаток «Дія» і досі працює зі старою системою реєстрів і незважаючи на його зручність, він не є достатньо ефективним. Варто також впровадити ефективний механізм захисту персональних даних, включаючи регулярні перевірки та аудит державних органів. Запровадити сучасну безпечну систему щодо цифрових підписів чи IDкарток. В Естонії не лише запроваджуються інновації, а й постійно перевіряються існуючі та досліджуються нові технологічні процеси. Досвід Естонії в наданні публічних послуг демонструє успішну модель цифрової трансформації державного управління, що може стати важливим орієнтиром для України. Запровадження таких інновацій, як електронне резиденство, використання штучного інтелекту та система взаємодії між державними реєстрами через платформу X-Road, дозволяє значно підвищити ефективність і безпеку надання адміністративних послуг.

Список використаних джерел:

1. Цифрові паспорти в Україні та Естонії: в чому схожість та відмінність.
URL: <https://bituk.media/inovacziyi-i-tehnologiyi/tsyfrovipasporty-v-ukraini-ta-estonii-v-chomu-skhozhist-ta-vidminnist/>
2. Міністерство цифрової трансформації презентувало нові електронні послуги та сервіси в Дія. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ministerstvocifrovoyi-transformaciyi-prezentuvala-novi-elektronni-poslugi-ta-servisi-v-diya>

3. Система "Трембіта" – у промисловій експлуатації. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/sistema-trembita-u-promisloviy-ekspluatatsii>

4. Технології в «Дію»: чим корисний досвід Естонії у впровадженні інновацій. URL: <https://mind.ua/openmind/20211769-tehnologiyi-vdiyu-chim-korisnij-dosvid-estoniyi-u-vprovadzhenni-innovacij>

Tyshchenko S. I.

candidate of pedagogical Sciences, associate professor, associate professor of the department of economic cybernetics, computer science and information technology, Mykolaiv national agrarian university, Ukraine

Bilous V. V.

student of the speciality 073 «Management», Mykolaiv National Agrarian University, Ukraine

STATISTICAL ANALYSIS OF THE EFFECTIVENESS OF INFORMATION SYSTEMS FOR THE MANAGEMENT OF TERRITORIAL COMMUNITIES
СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ГРОМАДАМИ

Modern information systems for managing territorial communities significantly increase the efficiency of community functioning by providing quick access to data, process optimisation and transparency of decisions. The implementation of such systems as SMART Community, Social Community, Open City, Diia. Hromada, and others contribute to the sustainable development of communities and meet the needs of residents.

Analysing the effectiveness of community management information systems is an important step in assessing their impact on economic, social and administrative aspects. Several key indicators can be identified for this purpose.

First, economic indicators play an important role in determining the financial efficiency of the system. Reducing the cost of administrative services is one of the main criteria. For example, the introduction of electronic services can reduce the cost